

Hallituksen esitys Eduskunnalle Iranin islamilaisen tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Iranin islamilaisen tasavallan kanssa 4 päivänä marraskuuta 2002 allekirjoitetun sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen ja voimaansaattamislakiehdotuksen.

Sopimuksen tarkoituksena on selkiinnyttää erityisesti sijoituksia koskevia oikeudellisia perusteita maiden välillä sekä edistää ja tiivistää taloudellista yhteistyötä Iranin islamilaisen tasavallan kanssa. Sopimuksen avulla halutaan varmistaa suotuisat edellytykset toisen sopimuspuolen kansalaisten ja yritysten sijoituksille toisessa

sopimusmaassa sekä tunnustetaan tarve suojella niitä.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Vaiheikkaan historian jälkeen Iranin nykyiseen valtiomuotoon johtaneen kehityksen taustalla on itsevaltaisen Pahlavi-dynastian aikakausi vuodesta 1925 vuoteen 1979. Iranin islamilainen tasavalta perustettiin kansannousun jälkeen vuonna 1979. Jo sitä ennen oli maassa käynnistetty laajoja yhteiskunnallisia muutoksia aikaansaaneita ohjelmia, jotka ovat luoneet pohjan Iranin nykyiselle öljy- ja muulle teollisuudelle.

Hengellinen johtajuus on maan korkein auktoriteetti, jonka alaisia presidentti, hallitus ja parlamentti ovat. Hallinto on keskusjohtoista ja maan kehittymistä demokraattiseksi valtioksi on hidastanut vanhoillisten uskonnollisten piirien vahva asema sen keskeisissä instituutioissa. Parlamenttivaalit pidetään neljän vuoden välein.

Voimakas väestönkasvu, uskonnollisuuden sanelema talouspolitiikka, riippuvuus öljyn hinnan vaihteluista, sota Irakia vastaan 1980-88 ja huonot suhteet Yhdysvaltoihin ja muihin länsimaihin ovat hidastuttaneet Iranin talouskasvua. Vuodesta 1998 lähtien ovat suhteet parantuneet ja länsimaisia investointeja on alettu ottaa vastaan. Erityisesti vuonna 2000 tapahtunut talousuudistus, Maailmanpankin myöntämät lainat ja suhteiden normalisointi länsimaiden kanssa loivat pohjan Iranin investointipolitiikalle.

Iranin talouden tulevaisuudennäkymät ovat riippuvaisia öljyn hinnasta, maan mahdollisuuksista tulla hyväksytyksi täysimääräisesti kansainvälisen yhteisön piiriin, Yhdysvaltain pakotepolitiikasta ja siihen liittyen Iranin omasta sisäpoliittisesta kehityksestä.

Iranin talous tarvitsee ulkomaisia sijoituksia ja teknologista tietämystä öljy- ja kaasusektorin kehittämiseksi, muun teollisen toiminnan kohentamiseksi sekä työllisyyden parantamiseksi. Iranissa tuli syksyllä 2002 voimaan uusi laki ulkomaisten investointien edistämiseksi. Sen mukaan ulkomaisten sijoitusten kohtelua maassa parannetaan.

Niinikään vuonna 2002 hyväksytty uusi verolaki alentaa ja yksinkertaistaa mm. yritysverotusta.

Iranin näkemykset ulkomaisten sijoitusten suojaamisesta poikkeavat huomattavasti teollisuusmaiden vastaavista. Iranin vaikean suhtautumisen takia se on kyennyt toistaiseksi neuvottelemaan EU-maista sopimukset vasta Italian, Itävallan, Kreikan ja Saksan kanssa. Kaikki sopimukset on tehty äskettäin. Pidemmän aikaa Iranilla on ollut sopimukset naapurimaidensa lisäksi myös useiden IVY-, KIE- ja arabimaiden kanssa. Näiden sopimusten ambitiotaso sijoitusten suojaamisessa jää huomattavasti siitä, mitä esim. EU-maat nykyisin edellyttävät.

Iranin merkittävin kauppakumppani on EU, joista erityisesti Saksa, Italia ja Ranska ovat huomattavia. Iranin vienti perustuu raakaöljyyn, elintarvikkeisiin ja tekstiileihin. Iranilla on runsaasti vientipotentiaalia. Ulkomaankauppa on kasvanut tasaisesti viime vuosina.

Kauppamme Iranin kanssa on melko vähäistä ja Suomelle voimakkaan ylijäämäistä. Tietoliikennelaitteet, puunjalostustuotteet ja koneet muodostavat Suomen viennin rungon. Tällä hetkellä tärkeimmät vientituoteryhmät ovat teollisuuden koneet ja laitteet sekä eri toimialojen erikoiskoneet, telekommunikaatiolaitteet ja paperi. Lisäksi viedään mm. lääke- ja maaliiteollisuuden tuotteita ja lannoitteita. Suomen vienti Iraniin vuonna 2001 oli runsaat 100 miljoonaa euroa. Edellä mainittujen sektoreiden ohella vientipotentiaalia löytyy ympäristötekniikan sekä kaivosteollisuuden käyttämien laitteiden, lääke- ja elintarviketekniikan piiristä.

Tuonti Iranista Suomeen on vähäistä. Tuonti kattaa tekstiiliteollisuuden tuotteita, lähinnä mattoja, elintarvikkeita, kuten kuivatut hedelmät, kalasäilykkeet ja katkaravut, sekä mineraaleja (kupari, sinkki). Suomen tuonti Iranista vuonna 2001 oli vajaat 3 miljoonaa euroa.

Iranin maksukyvyyn perusteella vientiyrityksille voidaan taata sekä lyhytettä pitkäaikaisia luottoja. Luottojen kysyntä on ollut vähäistä.

Suomalainen elinkeinoelämä tuntee suurta kiinnostusta Iranin markkinoita kohtaan myös sijoituskohteena. Kynnys sijoituspäätösten tekoon on toistaiseksi ollut kuitenkin korkea, koska maa ei ole kyennyt riittävästi takaamaan sijoitusten turvaa. Investointisopimus parantaa osaltaan tätä puutetta ja alentaa päätöksiin liittyvää kynnystä.

Suomella on ennestään voimassa sijoitusten suojelua koskevat sopimukset seuraavien maiden kanssa: Egypti (SopS 3/1982), Kiina (SopS 4/1986), Sri Lanka (SopS 54/1987), Malesia (SopS 79/1987), Unkari (SopS 20/1989), Venäjä (tehty Neuvostoliiton kanssa, SopS 58/1991, muutospöytäkirja SopS 57/1999), Tshekki (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/1991), Viro (SopS 104/1992), Latvia (SopS 5/1993), Romania (SopS 121/1992), Liettua (SopS 119/1992), Uzbekistan (SopS 74/1993), Ukraina (SopS 6/1994), Valko-Venäjä (SopS 89/1994), Turkki (SopS 29/1995), Chile (SopS 23/1996), Vietnam (SopS 27/1996), Argentiina (SopS 21/1996), Korean tasavalta (SopS 25/1996), Thaimaa (SopS 35/1996), Slovakia (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/1991), Peru (SopS 33/1996), Arabiemiraattien liitto (SopS 22/1997), Kuwait (SopS 32/1997), Indonesia (SopS 34/1997), Moldova (SopS 42/1997), Kazakstan (SopS 20/1998), Puola (SopS 28/1998), Albania (SopS 16/1999), Oman (SopS 18/1999), Bulgaria (SopS 50/1999), Filippiinit (SopS 52/1999), Libanon (SopS 4/2000), Slovenia (SopS 37/2000), Meksiko (SopS 54/2000), Etelä-Afrikan tasavalta (SopS 8/2001), Bosnia ja Hertsegovina (SopS 7/2001), Ecuador (SopS 79/2001), Makedonia (SopS 21/2002), Tansania (SopS 94/2002) sekä Kroatia (SopS 92/2002).

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Sopimukseen liittyvät määräykset tähtäävät lähinnä elinkeinoelämän sijoituksiin kohdistuvan mielivaltaisen kohtelun mahdollisuuksien vähentämiseen ja sijoitusympäristön ennakoitavuuden lisäämiseen kohdemaassa. Sopimus pyrkii vähentämään ulkomaisiin sijoituksiin liittyvää poliittista maariskiä ja alentamaan siten yritysten sijoituskynnystä. Sopimuksella halutaan vaikuttaa myös ulkomaisiin sijoituksiin liittyviä rahoituskustannuksia alentavasti.

Nyt allekirjoitettava sopimus vahvistaa investoijan suojaa, mutta ei poista kaikkia perusongelmia.

Pakkolunastuksen korvattavuus ei sopimuksessa toteudu sen tasoisesti kuin Suomi olisi lähtökohtaisesti edellyttänyt. Sen voidaan kuitenkin katsoa toteutuvan tyydyttävästi. Sopimus ei myöskään kiellä suoritusvaateita, kuten Suomen sopimukset yleensä tekevät. Myöskin aiheutettujen vahinkojen korvausvelvollisuus todetaan sopimuksessa yleisemmällä tasolla kuin Suomen sopimuksissa yleensä. Sopimuksesta puuttuvat niin ikään viittaukset kansainvälisesti hyväksytyihin työntekijöiden oikeuksiin ja ympäristönsuojeluvaihtoehtoihin.

Sopimusluonnoksesta annettujen lausuntojen pohjalta on kuitenkin katsottu, että sopimus antaa suomalaisille sijoituksille riittävän suojan poliittiselta riskiltä ja lisää tyydyttävällä tavalla investointiympäristön ennakoitavuutta.

Sopimuksessa määritellään sijoittajan, sijoituksen ja tuoton käsitteet sekä sopimuksen maantieteellinen soveltamisala. Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli myöntää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille oikeudenmukaisen kohtelun sekä täysimääräisen ja jatkuvan suojan. Sijoituksiin on sovellettava vähintään yhtä edullista kohtelua kuin omien sijoittajien tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajien sijoituksiin, riippuen siitä kumpi kohtelu on sijoittajan kannalta edullisempi.

Sopimuksen tarkoittamia sijoituksia ei voi pakkolunastaa tai kansallistaa kuin ainoastaan ei-syrjivältä pohjalta ja yleisen edun sitä edellyttäessä. Toimenpiteeseen

voidaan ryhtyä vain asianmukaisin laillisin menettelyin tosiasiallisesti realisoitavissa ja vapaasti siirrettävissä olevaa korvausta vastaan.

Aseellisesta selkkauksesta, vallankumouksesta, hätätilasta tai vastaavasta johtuva sijoitusten kärsimä vahinko on hyvitetty tai korvattava vähintään samantasoisesti kuin oman maan tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajien osaksi tuleva hyvitys.

Sopimus mahdollistaa varojen välittömän siirtovapauden vaihdettavissa valuutoissa.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä syntyy riitaisuuksia, on sopimuksessa määräykset tuomioistuin- ja kansainvälisestä välimiesmenettelystä. Sopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvät erimielisyydet sopijapuolten välillä ratkaistaan kutakin yksittäistapausta varten perustettavassa kansainvälisessä välimiesoikeudessa.

Esitys sisältää ehdotuksen blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. Esityksellä pyritään edistämään suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia toisessa sopimusmaassa luomalla niiden sijoitustoiminnalle suotuisimmat ja turvatummat edellytykset.

4. Asian valmistelu

Iran esitti Suomelle vuonna 1997 neuvotteluja sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen tekemiseksi. Suomi toimitti Iranille luonnoksensa sopimukseksi samana vuonna. Neuvottelut aloitettiin vuonna 1998, jolloin Iran toimitti oman sopimusluonnoksensa ja edellytti sitä neuvottelujen pohjaksi. Kolmen neuvottelukierroksen ja kolmen kirjeenvaihtokierroksen jälkeen neuvottelut saatiin päätökseen Helsingissä 10.-13.9.2002 ja sopimus parafoitiin.

Ulkoasiainministeriö pyysi sopimuksen hyväksymistä varten lausunnot ministeriön ulkopuolisilta tahoilta: Kauppa- ja teollisuusministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Finnfundilta, Finnveralta, Finproilta, Invest in Finland -säätiöltä, Kemianteollisuus ry:ltä, Keskuskauppakamarilta, Metalliteollisuuden Keskusliitolta, Metsäteollisuus ry:ltä, Suomen Pankilta, Suomen Pankkiyhdistykseltä sekä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitolta.

Sopimus allekirjoitettiin Teheranissa 4 päivänä marraskuuta 2002. Suomen puolesta sopimuksen allekirjoitti ulkomaankauppaministeri Jari Vilén ja Iranin puolesta talous- ja valtiovarainministeri Tahmasb Mazaheri.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet sijoitus, sijoittaja, tuotto ja sopimuspuolten alueet. Alue-käsite määritellään erikseen kummankin sopimuspuolen osalta; Suomen osalta lähinnä kansainvälisen merioikeussopimuksen mukaisesti ja Iranin osalta yleisemmällä tasolla.

2 artikla. Artiklassa kumpikin sopimuspuoli sitoutuu edistämään toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia sekä luomaan suotuisat olosuhteet niiden houkuttelemiseksi.

3 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolten sijoittajien sijoitukset hyväksytään paikallisten lakien ja määräysten mukaisesti ja niille myönnetään asiaan kuuluvat luvat. Henkilökunnan palkkaamiseen ulkomailta suhtaudutaan myönteisesti.

4 artikla. Artikla velvoittaa isäntäsopimuspuolen antamaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille täysimääräisen ja jatkuvan suojan sekä oikeudenmukaisen kohtelun. Sijoituksille ja niiden tuotolle annetaan vähintään yhtä edullinen kohtelu kuin isäntäsopimuspuolen sijoittajien tai suosituimmuusasemassa olevan maan sijoittajien sijoituksille. Edullisen kohtelun vaatimus ulotetaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin myös, kun on kyse sijoitusten hoidosta, ylläpidosta, käytöstä, hyödyntämisestä tai myynnistä. Kohtuuttomia, mielivaltaisia ja syrjiviä toimia ei sallita.

Artikla määrittelee lisäksi poikkeukset pääsääntönä olevasta suosituimmuuskohtelusta. Mm. alueelliset taloudelliset järjestöt ja tulliliitot erotetaan sopimuksen ulkopuolelle siten, että niistä koituvia etuja ei velvoiteta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin. Samoin sopimuksen ulkopuolelle suljetaan kansainvälisistä verojärjestelyistä sekä monenvälisistä investointisopimuksista aiheutuvat etuudet.

5 artikla. Sopimuksen estämättä sovelletaan sellaisia suotuisampia järjestelyjä, joista sopimuspuoli on sopinut tai voi sopia toisen sopimuspuolen yksittäisen sijoittajan

sijoituksen osalta, ainoastaan kyseisiin sijoituksiin.

6 artikla. Artiklassa turvataan sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille sopimukseen verrattuna paremmat oikeudet silloin, kun hän on niihin kansallisen lainsäädännön tai keskinäisten sopimusten velvoitteiden mukaan oikeutettu. Sopimuspuolet sitoutuvat noudattamaan sijoittajien sijoituksiin kohdistuvia velvoitteitaan.

7 artikla. Omaisuuden pakkolunastukselle tai kansallistamiselle asetetaan tiukempia edellytyksiä kuin kansallisessa lainsäädännössä yleensä on tapana. Niihin voi ryhtyä ainoastaan yleisen edun vaatiessa ja syrjimättömyyden pohjalta. Korvauksen on vastattava sijoituksen todellista arvoa, sen tulee olla täysin realisoitavissa ja se on maksettava viipymättä. Korvauksen viivästyessä saaja on oikeutettu saamaan korvauksen viivästyksen aiheuttamista kuluista. Korvausmenettelyä ja korvauksen suuruutta koskevat riitaisuudet käsitellään sijoituspaikan tuomioistuimessa.

8 artikla. Artiklassa on määräykset siltä varalta, että sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille tapahtuu menetyksiä aseellisen selkkauksen, vallankumouksen tai vastaavan hätätilan johdosta. Mikäli isäntävaltiona oleva sopimuspuoli suorittaa asian johdosta sijoittajille korvauksia, on toisen sopimuspuolen sijoittajia kohdeltava vähintään yhtä edullisesti kuin isäntävaltion omia tai kolmannen valtion sijoittajia.

Isäntävaltio on 2 kappaleen mukaan kuitenkin tietyin lisäedellytyksin välittömästi vastuussa siitä toisen sopimuspuolen sijoittajille koituneesta vahingosta, jonka sen asevoimat tai viranomaiset ovat aiheuttaneet takavarikoimalla tai tuhoamalla näiden omaisuutta. Edunpalautuksen tai korvauksen tulee vastata sijoituksen todellista arvoa.

9 artikla. Artiklassa taataan vapaa siirto-oikeus pääomille, tuotoille, maksuille, korvauksille ja ulkomaisten työntekijöiden ansiotuloille. Siirtojen tulee tapahtua viipymättä ja rajoituksitta vapaasti

vaihdettavassa valuutassa siirtopäivän vaihtokurssin mukaisesti. Varojen kotiuttamisen toteuttamistavasta voidaan sopia. Sopimuspuoli voi myös suojata velkojien oikeudet tai varmistaa annettavan tuomion täytäntöönpanon, kun se tapahtuu ketään syrjimättä ja vilpittömässä mielessä.

10 artikla. Jos sopimusvaltio taikka sen edustajaksi määrätty taho on myöntänyt takauksen tai muun vastaavan sitoumuksen toisen sopimusvaltion alueella olevalle sijoitukselle ja tullut tällä perusteella korvausvelvolliseksi, siirtyvät kyseistä sijoitusta koskevat oikeudet ensin mainitulle maksuvelvolliseksi joutuneelle sopimusvaltiolle. Näitä oikeuksia se sijaantulijan asemassa toteuttaa itse tai osoittamansa edustajan välityksellä samassa laajuudessa kuin alkuperäinen sijoittaja. Riidat ratkaistaan sopimuksen 12 artiklan mukaisesti.

11 artikla. Artiklan mukaan sopimuksen määräyksiä sovelletaan sekä tuleviin että sopimuksen voimassaolopäivänä olemassa oleviin sijoituksiin. Sopimus ei kuitenkaan koske ennen sopimuksen voimaantuloa syntyneitä erimielisyyksiä eikä vaateita, jotka on ratkaistu ennen sopimuksen voimaantuloa. Iranissa sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat ainoastaan Iranin sijoitusten ja taloudellisen ja teknisen avun järjestön tai sen mahdollisen seuraajan hyväksymät sijoitukset.

12 artikla. Artiklassa määritellään menettelytavat sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan välisten riitojen ratkaisussa. Artiklan alussa todetaan neuvottelujen ensisijaisuus riitatilanteissa. Jos neuvottelut eivät kolmen kuukauden kuluessa johda ratkaisuun, voi sijoittaja viedä riidan isäntävaltion toimivaltaiseen tuomioistuimeen tai välimiesmenettelyyn.

Välimiesmenettelyyn turvautuessaan sijoittaja voi viedä riidan sijoituksia koskevien riitojen kansainvälisen ratkaisukeskuksen (ICSID) välimiesmenettelyyn tai tilapäiseen välimiesoikeuteen, joka perustetaan, elleivät osapuolet muusta sovi, Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti.

Sopimuspuolet sitoutuvat olemaan vetoamatta missään vaiheessa välitysmenettelyä sijoittajan vastaisesti siihen, että tämä on saanut korvauksen kärsimästään vahingosta vakuutusopimuksen perusteella. Sopimuspuolet tunnustavat annettujen tuomioiden lopullisuuden ja sitovuuden sekä täytäntöönpanon alueellaan.

13 artikla. Artikla koskee sopimuspuolten eli hallitusten välisiä sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta aiheutuvia riitoja, jotka artiklan 1 kappaleen mukaan tulee mahdollisuuksien mukaan ratkaista diplomaattiteitse. Mikäli riitaa ei ole saatu ratkaistuksi kuuden kuukauden kuluessa, voi kumpikin sopimusvaltio artiklan 2 kappaleen mukaan saattaa riidan tilapäisen välimiesoikeuden käsiteltäväksi.

Välimiesoikeuden perustamista, kokoonpanoa ja menettelytapoja koskevat määräykset on kirjattu artiklan 3 - 5 kappaleeseen.

14 artikla. Artikla sisältää tavanomaiset loppumääräykset sopimuksen voimaantulosta. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun kumpikin sopimuspuoli on ilmoittanut toisilleen sopimuksen valtiosisäisten voimaansaattamisedellytysten täyttymisestä. Sopimus on voimassa viisitoista vuotta ja sen jälkeen samoin ehdoin, kunnes jompikumpi sopimuspuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle irtisanovansa sopimuksen kuuden kuukauden kuluttua. Irtisanomisen jälkeinen niin sanottu suoja-aika on viisitoista vuotta.

Voimaantullakseen sopimus edellyttää vielä eduskunnan hyväksymisen.

Sopimus allekirjoitettiin Teheranissa 4 päivänä marraskuuta 2002. Suomen puolesta sopimuksen allekirjoitti ulkomaankauppaministeri Jari Vilén ja Iranin puolesta talous- ja valtiovarainministeri Tahmasb Mazaheri.

2. Lakiehdotusten perustelu

Laki Iranin islamilaisen tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta Perustuslain 95 §:n 1 momentissa

edellytetään, että kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan valtiosisäisesti voimaan erityisellä voimaansaattamislalla.

Esitys sisältää ehdotuksen blankettilaiksi.

1 §. Lakiehdotuksen 1 §:llä saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

2 §. Tarkempia säännöksiä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3. Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyvä voimaansaattamislakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja säätämisjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla tai jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys

ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Sopimuksen 1 artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet. Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten sopimusmääräysten sisältöön ja soveltamiseen välillisesti vaikuttavat määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimuksen 1 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan ja edellyttävät eduskunnan suostumusta.

Sopimuksen 7 artiklan mukaan sopimuspuoli saa pakkolunastaa toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiä sijoituksia ainoastaan artiklassa tarkemmin määritellyillä ehdoilla. Artiklassa on lisäksi määräyksiä tällaisen toimenpiteen johdosta maksettavista korvauksista ja niihin liittyvistä koroista. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu ja omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttää korvausta vastaan säädetään lailla. Lisäksi artiklan edellä mainitut määräykset korvausten maksamisesta voivat olla osittain ristiriidassa pakkolunastuslainsäädännön kanssa. Sopimuksen 7 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 8 artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolella on välitön vastuu tietyin edellytyksin vahingosta, joita sen asevoimat tai viranomaiset ovat aiheuttaneet takavarikoimalla tai tuhoamalla toisen sopimuspuolen sijoittajan tekemän sijoituksen tai sijoituksen osan. Valmiuslain 37 §:n 1 momentin (198/2000) mukaan lain nojalla suoritettujen toimenpiteiden johdosta kärsitystä vahingosta suoritetaan täysi korvaus. Pykälän 2 momentin mukaan vahingosta suoritetaan kuitenkin vain kohtuullinen korvaus, jos vahinkoa on vahingon kärsineen varallisuusolot ja muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä tai jos valtionaloudelliset tai kansantaloudelliset syyt sitä vahinkojen suuren määrän vuoksi välttämättä vaativat. Sopimuksen 8 artiklan määräykset yhdessä 7 artiklan määräysten kanssa voivat olla ristiriidassa valmiuslain korvaussäännösten kanssa tai ainakin voivat valtioneuvoston harkintaa rajoittaen vaikuttaa tapaan, jolla valmiuslain säännöksiä sovelletaan.

Määräykset kuuluvat sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 12 artiklassa määritellään sijoittajan ja sopimuspuolen välisissä riidoissa noudatettavat menettelyt. Sopimuspuolet hyväksyvät omien tuomioistuintensa lisäksi myös välimiesoikeuden toimivallan sijoituksia koskevissa riitaisuuksissa. Välitystuomiot ovat lopullisia ja sitovia. Artiklassa tarkoitettua välimiesmenettelyssä voi tulla Suomea sitovalla tavalla vahvistetuksi, miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Sopimuksen 12 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 13 artiklan mukaan sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat sopimuspuolten väliset riitaisuudet voidaan ratkaista erityisessä välimiesmenettelyssä. Välimiesoikeuden päätös on sitova ja se voi koskea asioita, jotka kuuluvat Suomessa lainsäädännön alaan. Artiklassa tarkoitettua välimiesmenettelyssä voi tulla Suomea sitovalla tavalla vahvistetuksi, miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Tällaisen oikeudellisesti sitovan tulkinnan voidaan katsoa jossain määrin koskettavan valtion täysivaltaisuutta ja kuuluvan lainsäädännön

alaan.

Yleisperustelujen nykytilaa käsittelevässä jaksossa on lueteltu Suomen voimassa olevat sijoitusten suojelua koskevat sopimukset. Kaikkien sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskevat lait on säädetty tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Nyt käsiteltävänä oleva sopimus sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta Iranin islamilaisen tasavallan kanssa ei poikkea voimassa olevista sopimuksista säätämisyjärjestyksen kannalta merkityksellisissä kohdin. Esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan siten hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Teheranissa 4 päivänä marraskuuta 2002 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Iranin islamilaisen tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Iranin islamilaisen tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Teheranissa 4 päivänä marraskuuta 2002 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Iranin islamilaisen tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkomaankauppaministeri *Jari Vilén*

Liite
Rinnakkaisteksti

SOPIMUS

Sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta Suomen tasavallan hallituksen ja Iranin islamilaisten tasavallan hallituksen välillä

Suomen tasavallan hallitus ja Iranin islamilaisten tasavallan hallitus, jäljempänä ”sopimuspuolet”, jotka

HALUAVAT lisätä taloudellista yhteistyötä molempien sopimuspuolten yhteisen edun mukaisesti;

AIKOVAT käyttää hyväkseen sijoitustoimintaan liittyvät nykyiset ja tulevat taloudelliset voimavaransa sekä luoda suotuisat olosuhteet sopimuspuolten sijoittajien sijoituksille toisen sopimuspuolen alueella, sekä ylläpitää sellaisia olosuhteita; OVAT TIETOISIA tarpeesta edistää ja suojata sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella olevia sijoituksia;

OVAT SOPINEET SEURAAVASTA:

1 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa käytetyillä käsitteillä on seuraavat merkitykset:

1. ”Sijoitus” tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, jonka sopimuspuolen sijoittaja on sijoittanut toisen sopimuspuolen (jäljempänä ”isäntäsopimuspuoli”) alueella tämän sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti, mukaan luettuna:

- a) irtain ja kiinteä omaisuus sekä niihin liittyvät oikeudet;
- b) yrityksen osakkeet tai muut osuudet yrityksestä;
- c) teolliseen tai henkiseen omaisuuteen kohdistuvat oikeudet, kuten patentit,

AGREEMENT

on the Promotion and Protection of Investments between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Islamic Republic of Iran

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Islamic Republic of Iran, hereinafter referred to as the "Contracting Parties",

DESIRING to intensify economic cooperation to the mutual benefit of both Contracting Parties;

INTENDING to utilise their economic resources and potential facilities in the area of investments as well as to create and maintain favourable conditions for investments of investors of the Contracting Parties in the territory of the other Contracting Party;

RECOGNISING the need to promote and protect investments of the investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

Definitions

For the purpose of this Agreement, the meaning of the terms used therein are as follows:

1. The term "investment" refers to every kind of asset invested by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with the laws and regulations of the latter Contracting Party (hereinafter referred to as the "host Contracting Party") including the following:

- a) movable or immovable property as well as rights related thereto;
- b) shares or any other kind of participation in a companies;
- c) industrial or intellectual property rights such as patents, utility models, industrial designs and industrial models, trade marks and

hyödyllisyysmallioikeudet, teolliset mallioikeudet, tavaramerkit, suojatut toiminimet, tietotaito ja goodwill-arvo; ja

d) lakiin perustuvat oikeudet, mukaan luettuna oikeudet etsiä, louhia tai hyödyntää luonnonvaroja.

2. ”Sijoittaja” tarkoittaa kummankin sopimuspuolen osalta:

a) luonnollista henkilöä, joka kyseisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan katsotaan sen kansalaiseksi;

b) oikeushenkilöä, joka on perustettu kyseisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti ja jolla on toimipaikka ja tosiasiallista liiketoimintaa kyseisen sopimuspuolen alueella.

3. ”Tuotto” tarkoittaa sijoituksesta saatuja tuloja, mukaan lukien sijoituksen tuottama voitto, osingot, rojaltit ja sijoitukseen liittyvät maksut.

4. ”Alue” tarkoittaa

a) Suomen tasavallan osalta maa-alueita, sisäisiä aluevesiä ja aluemerta ja niiden yläpuolella olevaa ilmatilaa sekä aluemerien ulkopuolisia merivyyhykkeitä, joihin nähden kyseisellä sopimuspuolella on suvereniteetti, täysivaltaiset oikeudet tai yksinomainen lainkäyttövalta voimassaolevan kansallisen lainsäädäntönsä ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

b) Iranin islamilaisen tasavallan osalta tapauksesta riippuen joko sen suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvia alueita, mukaan lukien sen merialueet.

2 artikla

Sijoitusten edistäminen

Kumpikin sopimuspuoli edistää lakiensa ja määräystensä mukaisesti toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia alueellaan ja luo suotuisat olosuhteet niiden houkuttelemiseksi.

3 artikla

Sijoitusten hyväksyminen

1. Kumpikin sopimuspuoli hyväksyy toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoitukset

trade names, know-how and goodwill;

d) rights conferred by law including rights to search for, extract and exploit natural resources.

2. The term "investor" with regard to either Contracting Party refers to:

a) natural persons who, according to the laws of that Contracting Party, are considered to be its nationals;

b) legal persons which are established under the laws of that Contracting Party and having their seat and real economic activity in the territory of that Contracting Party.

3. The term "returns" refers to the amounts yielded by an investment including profit derived from investments, dividends, royalties and fees.

4. The term "territory" refers to:

a) in the case of the Republic of Finland, the land territory, internal waters and territorial sea and the airspace above them and the maritime zones beyond the territorial sea over which the Republic of Finland has sovereignty, exercises sovereign rights or exclusive jurisdiction in accordance with its national laws in force and international law, and

b) in the case of the Islamic Republic of Iran, areas under the sovereignty or jurisdiction of the Islamic Republic of Iran as, the case may be, and includes its maritime areas.

Article 2

Promotion of Investments

Either Contracting Party shall, within the framework of its laws and regulations, encourage and create favourable conditions for attraction of investments of investors of the other Contracting Party in its territory.

Article 3

Admission of Investments

1. Either Contracting Party shall admit investments of investors of the other Contracting Party in its territory in accordance with its laws and regulations.

2. When an investment is admitted, either Contracting Party shall, in accordance with its

alueellaan lakiensa ja määräystensä mukaisesti.

2. Kun sijoitus on hyväksytty, sopimuspuoli myöntää lakiensa, määräystensä ja vakiintuneiden kansallisten menettelytapojensa mukaisesti kaikki sijoitusten toteuttamista varten tarvittavat luvat. Kumpikin sopimuspuoli suhtautuu myös, lainsäädäntönsä sallimissa rajoissa, myönteisesti hakemuksiin, jotka koskevat sijoittajan valitseman johtotason tai teknisen henkilökunnan palkkaamista ulkomailta.

4 artikla

Sijoitusten suojaaminen ja kohtelu

1. Isäntäsopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajien sen alueella tekemille sijoituksille täysimääräisen ja jatkuvan suojan sekä oikeudenmukaisen kohtelun. Tällaisille sijoituksille ja niiden tuotolle myönnetään vähintään yhtä suotuisa kohtelu kuin isäntäsopimuspuoli myöntää omien sijoittajiensa tai suosituimmuusasemassa olevan maan sijoittajien sijoituksille sekä niiden tuotolle, sen mukaan kumpi kohteluista on sijoittajalle suotuisampi.

2. Isäntäsopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille niiden hoidon, ylläpidon, käytön, hyödyntämisen tai luovutuksen osalta vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omille sijoittajilleen tai suosituimmuusasemassa olevan maan sijoittajille sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle suotuisampi.

3. Kumpikaan sopimuspuoli ei haittaa kohtuuttomasti, mielivaltaisesti tai syrjivillä toimenpiteillä toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoitusten hoitoa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä, hankintaa tai luovutusta alueellaan.

4. Jos sopimuspuoli myöntää jonkin kolmannen maan sijoittajille erityisiä etuuksia tai oikeuksia olemassa olevan tai tulevan vapaakauppa-alueen, tulliliiton,

laws, regulations and established national policies, grant all necessary permits for the realisation of such investments. Each Contracting Party shall further, within the framework of its legislation, give a sympathetic consideration to applications for engaging top managerial and technical personnel of their choice, from abroad.

Article 4

Protection and Treatment of Investments

1. Investments of investors of either Contracting Party effected within the territory of the other Contracting Party, shall receive the host Contracting Party's full and constant protection and fair and equitable treatment. Such investments and returns related thereto, shall be accorded treatment which is not less favourable than the host Contracting Party accords to the investments and returns made by its own investors or by investors of the most favoured nation, whichever is the more favourable to the investor.

2. Investors of one Contracting Party shall be accorded by the other Contracting Party, as regards the management, maintenance, use, enjoyment or disposal of their investments, treatment which is not less favourable than the host Contracting Party accords its own investors or to investors of the most favoured nation, whichever is the more favourable to the investor.

3. Each Contracting Party shall not impair by unreasonable, arbitrary or discriminatory measures the management, maintenance, use, enjoyment acquisition or disposal of investments in its territory of investors of the other Contracting Party.

4. If a Contracting Party accords special advantages or rights to investors of any third state by virtue of an existing or future agreement establishing a free trade area, a customs union, a common market or a similar regional organisation or by virtue of an arrangement on the avoidance of double taxation or through any multilateral convention or treaty related to investments, it shall not be obliged to accord such advantages or rights to investors of the other Contracting Party.

yhteismarkkinoiden tai vastaavan alueellisen järjestelyn perustamista koskevan sopimuksen perusteella, taikka kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan järjestelyn tai sijoituksiin liittyvän yleissopimuksen tai muun monenvälisen sopimuksen perusteella, sillä ei ole velvollisuutta myöntää vastaavia etuuksia tai oikeuksia toisen sopimuspuolen sijoittajille.

5 artikla

Suotuisimmat määräykset

Sen estämättä mitä tässä sopimuksessa määrätään, sellaisia suotuisampia määräyksiä, joista jompikumpi sopimuspuoli on sopinut tai voi sopia yksittäisen toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksen osalta, sovelletaan ainoastaan kyseisiin sijoituksiin.

6 artikla

Muiden määräysten soveltaminen

1. Jos jommankumman sopimuspuolen lainsäädännön määräykset tai tämän sopimuksen lisäksi sopimuspuolten välillä myöhemmin vahvistettaviin sopimuksiin perustuvat velvoitteet sisältävät joko yleisiä tai erityisiä määräyksiä, joiden mukaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille voidaan myöntää edullisempi kohtelu kuin tämän sopimuksen mukainen kohtelu, sellaiset määräykset ovat ensisijaisia tämän sopimuksen määräyksiin nähden siinä määrin kuin ne ovat sijoittajalle edullisempia.
2. Kumpikin sopimuspuoli noudattaa velvoitteita, joita sillä on toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoitusten osalta.

7 artikla

Pakkolunastus ja korvaukset

1. Sopimuspuoli ei kansallista, takavarikoi tai pakkolunasta toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia eikä kohdista niihin muita vastaavia toimenpiteitä, ellei toimenpiteisiin ryhdytä yleisen edun vuoksi,

Article 5

More favourable Provisions

Notwithstanding the terms set forth in this Agreement, more favourable provisions which have been or may be agreed upon by either of the Contracting Parties with respect to an investment of an investor of the other Contracting Party are applicable only to that investment.

Article 6

Application of other Rules

1. If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under bilateral agreements established hereafter between the Contracting Parties in addition to this Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments made by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by this Agreement, such provisions shall, to the extent that they are more favourable to the investor, prevail over this Agreement.

2. Each Contracting Party shall observe the commitments it has entered into with respect to investments of investors of the other Contracting Party.

Article 7

Expropriation and Compensation

1. Investments of investors of either Contracting Party shall not be nationalised, confiscated, expropriated or subjected to similar measures by the other Contracting Party except where such measures are taken for a public purpose, in a non-discriminatory manner and upon payment of compensation.
2. The compensation shall amount to the real value of the investment immediately before the act of nationalisation, confiscation or expropriation was taken or became public knowledge, whichever earlier.

ketään syrjimättä ja maksamalla siitä korvaus.

2. Korvaus vastaa sijoituksen todellista arvoa, joka sillä oli välittömästi ennen kuin kansallistaminen, takavarikko tai pakkolunastus suoritettiin tai ennen kuin se tuli yleiseen tietoon, sen mukaan kumpi ajankohdista on aikaisempi.

3. Korvauksen tulee olla täysin realisoitavissa ja se maksetaan viipymättä. Korvauksen viivästyessä siihen sisältyy korvaus viivästyksen aiheuttamista kuluista. Korvauksen tulee olla tosiasiallisesti realisoitavissa ja vapaasti siirrettävissä. Riita, joka koskee pakkolunastuksen lainmukaisuutta tai maksettavan korvauksen suuruutta, voidaan saattaa oikeudenmukaista menettelyä noudattaen sen maan toimivaltaisten tuomioistuinten käsiteltäväksi, jonka alueella sijoitus on tehty.

8 artikla

Menetykset

1. Sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille, joiden sijoituksille aiheutuu menetyksiä sen alueella olevan aseellisen selkkauksen, vallankumouksen tai vastaavan hätätilan vuoksi, vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omille sijoittajilleen tai suosituimmuusasemassa olevan maan sijoittajille, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi. Mahdollisesti maksettavien korvausten tulee olla tosiasiallisesti realisoitavissa, vapaasti vaihdettavissa toiseen valuuttaan ja viipymättä siirrettävissä.

2. Sen vaikuttamatta tämän artiklan 1 kappaleen soveltamiseen, sopimuspuolen sijoittajalle, joka kyseisessä kappaleessa tarkoitettussa tilanteessa kärsii toisen sopimuspuolen alueella menetyksiä, jotka johtuvat:

- a) siitä, että viimeksi mainitun sopimuspuolen asevoimat tai viranomaiset ovat pakko-ottaneet sen sijoituksen tai sijoituksen osan, tai
- b) siitä, että viimeksi mainitun

3. Compensation shall be fully realisable and shall be paid without delay. However, in case of delay, the compensation shall include the costs thereof. It shall be effectively realizable and freely transferable. Any dispute as to the conformity of such expropriation with the relevant legislation, or as to the amount of compensation shall be subject to review by due process of law in the competent courts of the country where the investment has taken place.

Article 8

Losses

1. Investors of either Contracting Party whose investments suffer losses due to any armed conflict, revolution or similar state of emergency in the territory of the other Contracting Party shall be accorded by the other Contracting Party treatment no less favourable than that accorded to its own investors or to investors of the most favoured nation, whichever more favourable to the investor. Possible resulting payments shall be effectively realisable, freely convertible and transferred without delay.

2. Without prejudice to paragraph (1) of this Article, an investor of one Contracting Party who, in any of the situations referred to in that paragraph, suffers a loss in the territory of the other Contracting Party resulting from: (a) requisitioning of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, or (b) destruction of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, which was not required by the necessity of situation, shall be accorded restitution or compensation equivalent to the real value of the investment.

Article 9

Repatriation and Transfer

1. Each Contracting Party shall ensure the transfers related to investments referred to in this Agreement shall be made freely and without delay into and out of its territory. Such transfers shall in particular include:

sopimuspuolen asevoimat tai viranomaiset ovat tuhonneet sen sijoituksen tai sijoituksen osan, vaikka tilanne ei olisi edellyttänyt sitä, myönnetään edunpalautus tai korvaus, jonka tulee vastata sijoituksen todellista arvoa.

9 artikla

Varojen kotiuttaminen ja siirrot

1. Kumpikin sopimuspuoli takaa, että tässä sopimuksissa tarkoitettuihin sijoituksiin liittyvät siirrot sen alueelle ja sen alueelta ovat tehtävissä vapaasti ja viipymättä. Siirrettäviin varoihin sisältyvät erityisesti:

- a) peruspääoma sekä sijoituksen ylläpitämiseen, kehittämiseen tai kasvattamiseen tarkoitetut lisäsummat;
- b) tuotto;
- c) kokonaan tai osittain tapahtuvasta sijoituksen myynnistä tai realisoinnista saadut tulot;
- d) sijoituksen toiminnasta aiheutuvien kulujen maksamiseen vaaditut rahasummat, kuten lainojen takaisinmaksut, rojalitit ja lisenssimaksut tai muut vastaavat kulut;

e) tämän sopimuksen 7 ja 8 artiklan mukaiset maksut;

f) sijoitustoimintaa varten tarvittavat työluvat saaneen henkilökunnan kuukausipalkat ja muut palkkiot;

g) tämän sopimuksen 12 artiklan mukaisesta riitojen ratkaisusta johtuvat maksut.

2. Edellä mainitut siirrot tehdään vapaasti vaihdettavissa olevassa valuutassa ja siirtopäivänä sovellettavan vaihtokurssin mukaisesti.

3. Sijoittaja voi sopia isäntäsopimuspuolen kanssa toisin tässä artiklassa tarkoitetun varojen kotiuttamisen tai siirron toteuttamistavasta.

4. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1-3 kappaleessa määrätään, sopimuspuoli voi estää siirron oikeudenmukaisin toimenpitein, ketään syrjimättä ja vilpittömässä mielessä, suojataksaan velkojien oikeuksia tai rikostapausten yhteydessä taikka asiaan liittyvässä hallintomenettelyssä tai oikeudenkäynnissä annettavan määräyksen

(a) the principal and additional amounts to maintain, develop or increase the investment.

(b) returns;

(c) proceeds from the sale or liquidation of all or part of an investment;

(d) the amounts required for payment of expenses which arise from the operation of the investment, such as loans repayments, payment of royalties and licence fees or other similar expenses;

(e) sums paid pursuant to Articles 7 and 8 of this Agreement;

(f) monthly salaries and wages and other remuneration received by the employees who have obtained the corresponding work permits related to an investment ;

(g) payments arising out of the settlement of disputes under Article 12;

2. The above transfers shall be effected in a freely convertible currency and at the applicable rate of exchange on the date of transfer.

3. The investor may choose to agree otherwise with the host Contracting Party on the manner of repatriation or transfers referred to in this Article.

4. Notwithstanding paragraphs (1) to (3) of this Article, a Contracting Party may prevent a transfer through the equitable, non-discriminatory and good faith application of measures to protect the rights of creditors or in connection with criminal offences, orders or judgements in administrative and adjudicatory proceedings, provided that such measures and their application shall not be used as a means of avoiding the Contracting Party's commitments or obligations under this Agreement.

Article 10

Subrogation

If a Contracting Party or its designated agency subrogates under due process of law an investor pursuant to a payment made under an insurance or guarantee agreement against non-commercial risks:

tai tuomion yhteydessä, edellyttäen kuitenkin, että tällaisia toimenpiteitä ja niiden toteuttamista ei käytetä keinona välttää sopimuspuolen tähän sopimukseen perustuvia sitoumuksia tai velvoitteita.

10 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli tai sen edustajaksi määrätty taho saa sijoittajan oikeudet sijaantulijana, oikeudenmukaista menettelyä noudattaen, sillä perusteella, että se on suorittanut maksun muiden kuin kaupallisten riskien varalta tehdyn takuu- tai vakuutus sopimuksen perusteella:

- a) toinen sopimuspuoli tunnustaa sijaantulon;
- b) sijaantulijalla on oikeus käyttää ainoastaan niitä oikeuksia, joita sijoittajalla olisi ollut oikeus käyttää;
- c) sijaantulijan ja isäntäsopimuspuolen väliset riidat ratkaistaan tämän sopimuksen 12 artiklan mukaisesti.

11 artikla

Sopimuksen soveltamisala

1. Tätä sopimusta sovelletaan sijoituksiin, joita sopimuspuolen sijoittajat ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella, riippumatta siitä, onko ne tehty ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tai sen jälkeen, mutta sitä ei sovelleta sellaisiin sijoituksiin koskeviin riitoihin, jotka ovat syntyneet, eikä sellaisiin vaateisiin, jotka on ratkaistu ennen sopimuksen voimaantuloa.

2. Iranin islamilaisen tasavallan osalta tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat ainoastaan sellaiset sijoitukset, jotka kyseisen sopimuspuolen toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt. Iranin islamilaisen tasavallan toimivaltainen viranomainen on Iranin sijoitusten ja taloudellisen ja teknisen avun järjestö (O.I.E.T.A.I.) tai sen mahdollinen seuraaja.

12 artikla

- (a) such subrogation shall be recognised by the other Contracting Party;
- (b) the subrogee shall not be entitled to exercise any rights other than the rights which the investor would have been entitled to exercise;
- (c) disputes between the subrogee and the host Contracting Party shall be settled in accordance with Article 12 of this Agreement.

Article 11

Scope of the Agreement

1. This Agreement shall apply to investments made by investors of either Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, whether made before or after the entry into force of this Agreement, but shall not apply to any dispute concerning an investment which arose or any claim, which was settled before its entry into force.

2. In the case of the Islamic Republic of Iran only investments approved by the competent authorities of that Contracting Party are covered by this Agreement. The competent authority in the Islamic Republic of Iran is Organization for Investment, Economic and Technical Assistance of Iran (O.I.E.T.A.I.), or the agency which might succeed it.

Article 12

Settlement of Disputes between an Investor and a Contracting Party

1. Any dispute between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party concerning an investment in the territory of the latter Contracting Party shall, if possible, be settled amicably.

2. If the dispute cannot thus be settled within three (3) months, following the date of request for settlement, the dispute may, at the choice of the investor, be submitted to:

- (a) a competent court of the Contracting Party in whose territory the investment has been made, or
- (b) the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID), for the imple-

Sijoittajan ja sopimuspuolen väliset riidat

1. Sopimuspuolen sijoittajan ja toisen sopimuspuolen väliset riidat, jotka koskevat viimeksi mainitun sopimuspuolen alueella olevia sijoituksia, ratkaistaan mahdollisuuksien mukaan sovinnollisesti.
2. Jos riitaa ei onnistuta ratkaisemaan edellä mainitulla tavalla kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona riidan ratkaisua on pyydetty, riita voidaan sijoittajan valinnan mukaisesti saattaa:
 - a) sen sopimuspuolen toimivaltaiseen tuomioistuimeen, jonka alueella sijoitus on tehty; tai
 - b) ratkaistavaksi välimiesmenettelyn avulla sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliseen ratkaisukeskukseen (ICSID) 18 päivänä maaliskuuta 1965 Washingtonissa allekirjoitettavaksi avatun, valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemista koskevan yleissopimuksen mukaisesti, jos tai kun sopimuspuolet ovat liittyneet yleissopimukseen; tai
 - c) tilapäiseen välimiesoikeuteen, joka perustetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti, jolleivät riidan osapuolet toisin sovi.
3. Sopimuspuoli, joka on riidan osapuolena, ei voi esittää vastalauseita välimiesmenettelyn aikana tai välimiestuomion täytäntöönpanovaiheessa sillä perusteella, että toisen sopimuspuolen sijoittaja on saanut vakuutusopimuksen perusteella korvauksen, joka kattaa sen vahingot kokonaan tai osittain.
4. Välimiestuomio on lopullinen ja sitoo riidan osapuolia, ja se pannaan täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

13 artikla

Sopimuspuolten väliset riidat

1. Sopimuspuolten väliset riidat, jotka

mentation of the arbitration procedure under the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on 18 March 1965, if or as soon as both Contracting Parties have acceded to it; or

(c) an ad hoc arbitration tribunal, which unless otherwise agreed upon by the parties to the dispute, is to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

3. During arbitration proceedings or the enforcement of an award, the Contracting Party involved in the dispute shall not raise the objection that the investor of the other Contracting Party has received compensation under an insurance contract in respect of all or part of the damages.

4. The award shall be final and binding for the parties to the dispute and shall be executed according to national law.

Article 13

Settlement of Disputes between the Contracting Parties

1. Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation and application of this Agreement shall, as far as possible, be settled through diplomatic channels.
2. If the dispute cannot thus be settled within six (6) months, following the date on which such negotiations were requested by either Contracting Party, it shall at the request of either Contracting Party be submitted to an Arbitral Tribunal.
3. Such an Arbitral Tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two (2) months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the Tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Contracting Parties shall be appointed Chairman of the Tribunal. The Chairman shall be appointed within four (4) months from the date of appointment of the other two members. However, the Chairman

koskevat tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista, ratkaistaan mahdollisuuksien mukaan diplomaattiteitse.

2. Jos riitaa ei onnistuta ratkaisemaan edellä mainitulla tavalla kuuden (6) kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona jompikumpi sopimuspuoli on pyytänyt neuvotteluja, se saatetaan jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

3. Välimiesoikeus perustetaan kutakin yksittäistapausta varten seuraavalla tavalla. Kahden (2) kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta, kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden välimiesoikeuden jäsenen. Nämä kaksi jäsentä valitsevat kolmannen valtion kansalaisen, joka molempien sopimuspuolten hyväksynnästä nimitetään välimiesoikeuden puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja nimitetään neljän (4) kuukauden kuluessa kahden muun jäsenen nimittämispäivästä. Puheenjohtajan tulee kuitenkin olla sellaisen valtion kansalainen, jonka kanssa molemmilla sopimuspuolilla on diplomaattiset suhteet nimityksen ajankohtana.

4. Jos tarvittavia nimityksiä ei ole tehty tämän artiklan 3 kappaleessa mainittujen ajanjaksojen kuluessa, kumpi tahansa sopimuspuoli voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtajaa tekemään tarvittavat nimitykset. Jos Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai on muuten estynyt hoitamaan kyseistä tehtävää, virkaiältään seuraavaksi vanhinta Kansainvälisen tuomioistuimen jäsentä, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen tai joka ei muutoin ole estynyt hoitamaan kyseistä tehtävää, pyydetään tekemään tarvittavat nimitykset.

5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänten enemmistöllä. Välimiesoikeuden päätökset ovat lopullisia ja sitovat molempia sopimuspuolia. Kumpikin sopimuspuoli vastaa nimittämänsä jäsenen kustannuksista ja edustuksensa aiheuttamista kustannuksista välimiesmenettelyn aikana. Molemmat sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin puheenjohtajan kustannuksista sekä muista

shall be a national of a state having diplomatic relations with both Contracting parties at the time of the appointment.

4. If within the periods specified in paragraph 3 of this Article the necessary appointments have not been made, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make any necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or is otherwise prevented from discharging the said function, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party or is otherwise prevented from discharging the said function, shall be invited to make the necessary appointments.

5. The Arbitral Tribunal shall reach its decision by a majority of votes. The decisions of the Tribunal shall be final and binding on both Contracting Parties. Each Contracting Party shall bear the costs of the member appointed by that Contracting Party and of its representation at the arbitral proceedings. Both Contracting Parties shall assume an equal share of the cost of the Chairman, as well as any other costs. The Tribunal may make a different decision regarding the sharing of the costs. In all other respects, the Arbitral Tribunal shall determine its own rules of procedure and the place of arbitration.

Article 14

Validity of the Agreement

1. This Agreement shall be ratified by the competent authorities of each Contracting Party.

2. This Agreement shall enter into force for a period of fifteen (15) years on the 30th day after the date of the receipt of the last notification of either Contracting Party to the other Contracting Party that it has fulfilled the necessary requirements for the entry into force of this Agreement. After the said period, this Agreement shall remain in force thereafter unless one of the Contracting Parties notifies the other Contracting Party in writing of its unwillingness to continue with it, six months

mahdollisista kustannuksista. Välimiesoikeus voi tehdä erilaisen päätöksen kustannusten jakamisen osalta. Kaikilta muilta osin välimiesoikeus päättää omista menettelysäännöistään sekä välimiesmenettelyn paikasta.

14 artikla

Sopimuksen voimassaolo

1. Kummankin sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset ratifioivat tämän sopimuksen.

2. Tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona jälkimmäinen sopimuspuoli on ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle siitä, että se on täyttänyt tämän sopimuksen voimaantulon edellytykset, ja sopimus on voimassa viidentoista (15) vuoden ajan. Tämän ajanjakson jälkeen sopimus on edelleen voimassa, jollei jompikumpi sopimuspuolista ilmoita toiselle sopimuspuolelle kirjallisesti, että se ei halua jatkaa sopimuksen soveltamista, kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymistä tai päättämistä.

3. Tämän sopimuksen mukaisesti tehtyihin sijoituksiin sovelletaan edelleen 1-13 artiklan määräyksiä viidentoista (15) vuoden ajan sen jälkeen, kun tämän sopimuksen voimassaolo on päättynyt tai päätetty.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty kahtena kappaleena Teheranissa 4 päivänä marraskuuta 2002, iranilaisen kalenterin mukaan Aban 13, 1381, suomen, persian ja englannin kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Tulkintojen poiketessa toisistaan on englanninkielinen teksti ratkaiseva.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Iranin islamilaisen tasavallan hallituksen

prior to the expiration or termination thereof.

3. After the expiration of the validity or termination of this Agreement the provisions of Articles 1 to 13 shall apply to investments under this Agreement for a further period of fifteen (15) years.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorised thereto, have signed the present Agreement.

Done in duplicate at Tehran on the 4th of November 2002 corresponding to Aban 13, 1381 in the Solar Hijri Year, in the Finnish, Persian, and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence in interpretation, the English text shall prevail.

For the Government of the Republic of
Finland

For the Government of the Islamic Republic
of Iran

I. I.

I.

I.

puolesta